Reduktionsfiske av silverruda i Gotlands län

Medfinansieras av Europeiska unionen

Länsstyrelsen Gotlands län

Titel:	Reduktionsfiske av silverruda i Gotlands län
Författare:	Elida Lundgren
ISBN:	
Rapportnummer:	2026:12
Diarienummer:	2869–2026
Utgivningsår:	2026
Omslagsbild:	Nicka Hellenberg

Förord

Silverruda (*Carassius gibelio*) är en invasiv främmande art som förekommer i Sverige. Arten finns med på den nationella förteckningen över invasiva främmande arter och är därför förbjuden att importera, hålla och sätta ut i naturen i Sverige. 2012 kunde det fastställas via DNA-analyser att arten och hybrider av arten fanns i Paviken på Gotland. Sedan dess har flera fynd gjorts runtom Gotland och enstaka fynd i Kalmar län.

Arten härstammar från Asien och tros ha introducerats inom vattenbruket i Europa varifrån den sedan spridit sig vidare i vattensystemen. Silverruda är snabbväxande och konkurrerar med inhemska fiskarter om föda och utrymme. Den förökar sig effektivt både genom lek och genom gynogenes vilket innebär att honans rom kan kombineras med spermier från andra fiskarter för att bilda nya yngel. Silverrudan kan hybridisera med vår inhemska ruda (*Carassius carassius*) och kan således påverka den genetiska variationen i ekosystemet.

För att hantera utbredningen av silverruda på Gotland behövs dels kännedom om artens spridning i länet, dels utveckling av metoder för att kunna reducera antalet vid behov. Till exempel om den orsakar skada på inhemska arter eller påverkar skyddade områden negativt. Detta projekt syftar till att genomföra fiske med mjärdar och spö, för att inventera och reducera antalet silverruda på utvalda platser runtom ön där arten misstänks förekomma. Projektet har inneburit att kunskapen om silverrudans utbredning i länet har förbättrats, samt att fiskemetoderna för att reducera arten har kunnat provas och utvärderas.

Visby, 2 juli 2026

Elida Lundgren
Kust- och havsmiljöhandläggare

Innehåll

FÖRORD **3**

METOD **5**

Rapportering 5

RESULTAT **6**

DISKUSSION **6**

Metod

Projektet har genomförts under 2024 - 2026 och har inneburit insatser för inventering, metodutveckling och begränsning av populationen av silverruda på 13 utvalda lokaler längs Gotlands kust, i vattendrag och dammar. Vissa lokaler besöktes samtliga år och vissa bara ett eller två år. Fiskeperioden har varierat men företrädesvis skett under april – september. Provfiske genomfördes med mjärdar och/eller spöfiske (mete med lämpliga beten), beroende på de lokala förutsättningarna vid respektive lokal. För att öka sannolikheten för fångst användes även mäskning för att locka in fisk till provtagningsområdet.

	Lokal	**Har undersökts följande år**
1	Kronviken, Själsö	2024, 2025 och 2026
2	Fardume träsk	2024
3	Storsund	2024
4	Närsån	2024, 2025 och 2026
5	Paviken	2024 och 2025
6	Lamelldammen, Klintehamn	2024. 2025 och 2026
7	Agbod/fjärden	2024
8	Bogeviken	2026
9	Kronholmen golfbana (dammar)	2026
10	Gothemsån/Åminne	2026
11	Västerhejde kyrkdamm	2026
12	Hau grönan	2025
13	Fjärden/Kyrkbinge	2025

Figur 1 Sammanställning av undersökta lokaler och år.

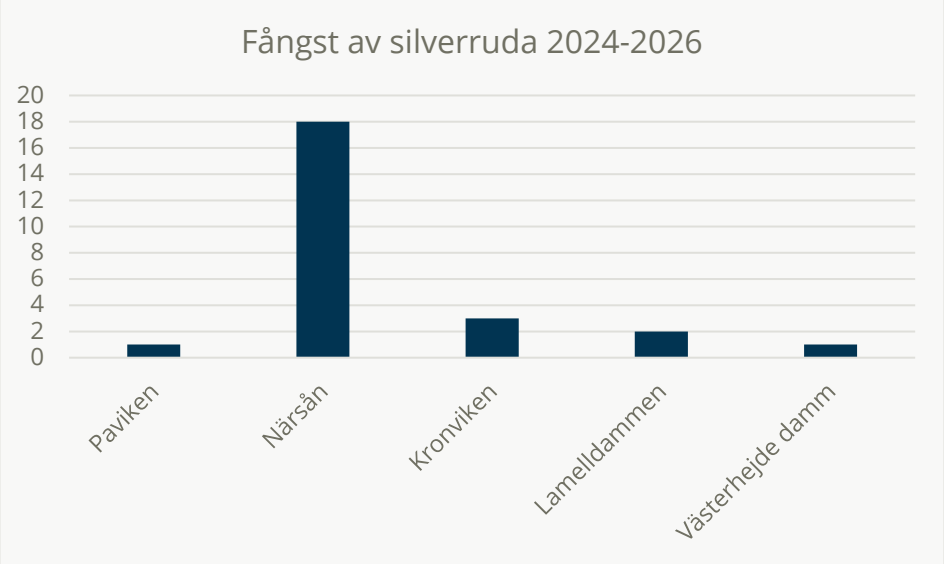
Rapportering

Art, datum, koordinater och andra nödvändiga parametrar för fynden och insatserna rapporteras till länsstyrelsernas uppdragsportal respektive SLU artportalen.

Resultat

Sammanfattningsvis så har insatserna främst inneburit att kunskapen om utbredningen av silverruda i Gotlands län har förbättrats, och metoderna för reduceringsfiske har kunnat provas och utvärderas. Ett antal silverrudor har kunnat avlägsnas från vatten där de påträffats men fortsatt fiske behövs för att öka kunskapen om mellanårsvariationer av fiskens vandring och när reduceringsfiske borde fokuseras. Eftersom silverrudorna vandrar mellan Östersjön och sötvattensmiljöer på Gotland så är det en stor utmaning att utrota bestånden. Slutna vattensamlingar med silverruda är sannolikt mer lämpliga att prioritera för framtida utrotningsåtgärder. Resultaten tyder dock på att det i nuläget inte pågår någon storskalig etablering av silverruda, utan att de förkommer på en handfull lokaler där andra arter också förekommer samtidigt.

Innan projektet påbörjades var det känt att silverruda förekommer i Paviken och Närsån. Ytterligare tre lokaler med silverruda har påträffats under projektets gång, nämligen Kronviken i Själsö, Lamelldammen i Klintehamn samt i Västerhejde kyrkdamm. I vissa fall kunde flera silverrudor observeras på lokalerna men kunde inte fångas.

Figur 2 Sammanställning av lokaler och totala antalet fångade silverrudor 2024–2026.

Diskussion

Slutligen kan man konstatera att metoderna som används vid fisket har fungerat bra för att inventera förekomsten av silverruda i länet, tre nya lokaler har bekräftats. Även om resultaten inte tyder på att det sker någon storskalig etablering eller spridning av arten i nuläget så är fortsatt

övervakning viktigt för att kunna genomföra hanterings- och utrotningsåtgärder vid behov. Länsstyrelsen har under projektets gång haft kontakt med flera fastighetsägare och fritidsfiskare som berättat om sina observationer av stora mängder lekande silverruda, särskilt i små vattensamlingar med utlopp till Östersjön. Mer övervakning behövs för att kunna fastställa silverrudornas livscykel och rörelser kring Gotland, och för att kunna planera och prioritera bekämpningsåtgärder.

En fortsättning av projektet skulle innebära att fler fiskemetoder provas på en eller flera lämpliga lokaler för att utvärdera hur reducering och/eller utrotning bäst kan genomföras. Metodvalet kommer dock vara helt beroende på vilket typ av vatten som fiskas och vilka andra arter som förekommer där. Ryssja och nät/not är redskap som kan ingå i framtida fisken.

Länsstyrelsen
Gotlands län

www.lansstyrelsen.se

Projektet har år 2026 medfinansierats av Havs- och
vattenmyndigheten genom anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö